

मालतीकुण्डं दृश्यते च हरीतकी । एतेषां पलिकै-
भागेः शेषास्तु कार्पिकाः स्मृताः । पिप्पल्योऽथ विडु-
क्षानि सैन्धवं शर्करा वचा । सर्वमेतत् समालोच्य शनै-
श्च दग्निना पचेत् । एतत् प्राशितमालेण वाग्बिशुद्धिः
प्रजायते । सप्तरात्रप्रयोगेण किन्नरैः सह गीयते ।
अर्द्धरात्रप्रयोगेण स्त्रो भवति कोकिलः । मासमेकं
प्रयोगेण भवेत् स्तुतिधरो नरः । पञ्च गुल्मान् प्रमेहंश्च
कासं पञ्चविधं जयेत् । सन्वप्रानाञ्चैव नारीणां नरा-
णामल्हरेतसाम् । इतं स्वारस्वतं नाम ब्रह्मवर्षवपुःप्रदम्”
चिकित्सारत्नसंघः ।

ब्र(त्र)ह्मेशय ब्रह्मणि तपसि गेते शी-अच् प्रभो०।१कार्तिकेये
भा०व० २२१ अ० । २विष्णो च भा०शा०१४०अ० ।

ब्र(त्र)ह्मोक्तं पु० ब्रह्म वेदसज्भक्ति उज्ज्व-त्यागे अण् उप०
स० । वेदव्यागिनि “ब्रह्मोक्तता वेदनिन्दा कौटषाड्यं
सहृदवधः । गर्हिताद्याद्योर्जग्धिः सुरापानसमानि
षट्” मनुना तत्त्यागस्यानुपातकत्वसक्तम् ।

ब्र(त्र)ह्मोडु(दु)स्वर न० तीर्थभेदे भा० व० ८३ अ० ।

ब्र(त्र)ह्मोत्तर लि० ब्रह्मा ब्राह्मणः उत्तरोऽधिकारी यस्य ।
ब्रह्मास्वामिके भूस्वादौ । २ब्रह्मधने च ।

ब्र(त्र)ह्मोद्य न० वद-भावे क्यप् इत० । ब्रह्मप्रतिपादकवाक्ये
कात्या० श्रौ० १२।४।२० । २ब्रह्मकथने च “ब्राह्मणा
भगवन्तो जन्ताहमिभं (याज्ञप्रम्) द्वौ प्रश्नौ प्रख्यामि
तौ चेन्मे वक्ष्यति न वै जातु युष्माकमिभं कश्चित्
ब्रह्मोद्यम् जेतति” इ० उ० ।

ब्र(त्र)ह्मोपनेतृ पु० ब्रह्माणं विप्रसृजनकते तज्जदण्डहेत-
त्वात् उप-नी-तृच् । पलाशदृष्टे “विप्रस्य पलाशो
दण्ड” स्मृतिः ।

ब्र(त्र)ह्मोपनिषद् स्त्री उपनिषद्भेदे उपनिषच्छब्दे दृश्यम् ।

ब्र(त्र)ह्मोदन पुंन० ब्रह्मार्थमोदनम् । यच्च ऋत्विग्भेदार्थं
रुद्धे । “ब्रह्मोदनं पचति चतुर्णां पात्राणामङ्गलि-
प्रस्ततानाञ्च” कात्या०श्रौ० २०।१।४ । “चतुर्णां पात्राणां
चतुर्णामङ्गलीनां चतुर्णां प्रस्ततानां च प्रस्ततश्चाङ्गुलि
कोशः । “अन्नानमाद्यत्विग्भ्यः प्रयच्छति” ५२०० । “एननो-
दनम्” कर्कः ।

ब्र(त्र)ह्म न० ब्रह्मण इदम्, तेन प्रोक्तम् वा अण् टिलोपः ।
१अङ्गुष्ठमूले तीर्थे, तेन हि तीर्थेन द्विजाचमनं विहित-
मिति तस्य तत्सम्बन्धित्वम् “प्राग्वा ब्रा(त्र)ह्मेन
तीर्थेन द्विजो नित्यमुपस्मृयेत्” इति मनुः, “अङ्गुष्ठोत्तरकतो

रेखा या पाषेर्देविषस्य च । एतद्व्याह्नमिति ख्यातं
तीर्थमाचमनाय वै” स्मृतिः । २नारदे पु०जटा० ब्र(त्र)ह्म-
णोक्ते अष्टादशपुराणान्तर्गते शमहापुराणभेदे न० ।
४विवाहभेदे ५पारदे च पु० । ६सरस्वत्यां तदधिष्ठातृकायां
७वाचि ऽशोमलतायां ८ब्रह्मोशाके (वामनहाटि) शाक-
भेदे च स्त्री । “आटत्तानां गुरुकुलात् विद्यायां पूजको
भवेत् । नृपाणामन्वयो ह्येष ब्राह्मो धर्मो विधीयते
इति मनूक्ते राज्ञां १०धर्मभेदे पु० । ११मातृभेदे स्त्री
डीप् । “ब्राह्मो नारायणी तद्येति” कालकवचम् ।
“दृष्टदस्याः शरीरं यदप्रमेयं प्रमाणतः । दृष्टदि-
स्त्रीर्णमित्युक्तं ब्राह्मो देवी ततः स्मृता देवीपु० उक्त-
निर्वचनार्थं १२देव्याञ्च स्त्री १३ब्रह्मसम्बन्धिनिसाम्ने त्रि०
स्त्रियां डीप् “एषा ब्राह्मो स्थितिः पार्थे !” गीता ।
सरस्वत्या ब्रह्मजातत्वं च ब्रह्मोशाशब्दे दर्शितं तत्र
दृश्यम् । “ब्राह्मो हिमाशरा तित्ता लघुर्मेध्या च
शीतला । कषाया मधुरा खादुपाकायुष्मा रसायनी ।
स्वर्गां स्मृतिप्रदा कुष्ठपाण्डुमेहाश्रकासजित् । विष-
शोधञ्चरहरी तदन्मण्डूकपर्ययि” भावप्र० ब्राह्मो-
शाकस्य गुणा उक्ताः । १४वाराहीकन्दे १५हिलमोचि-
कायां स्त्री राजनि० । १६रोहिण्यां स्त्री १७नल्ले न०
तयोर्ब्रह्माधिष्ठातृदेवताकत्वात् तथात्वं “रात्रेश्च पश्चिमे
भागे सङ्कर्तौ ब्राह्म उच्यते” पिनामहोक्ते रात्रिशेष्यासा-
र्द्धस्थिते अरुणोदयकालात् प्राग्दण्डद्वयात्मके १८ काले
पु० १९ब्रह्मसम्बन्धिदिने २०तन्माने च अहर्नृशब्दे दृश्यम् ।
ब्र(त्र)ह्मक लि० ब्रह्मणा कृतं कुलादिपुञ्ज । विप्रेण कृते ।
ब्र(त्र)ह्मगुप्त पु० आयुधजातिवर्गभेदे त्रिनर्त्तपठशब्दे दृश्यम्
स वर्गो येषां त्रिगर्त्ता० स्वार्थे ङ । ब्राह्मगुप्तीयं तत्कार्यं ॥
ब्र(त्र)ह्मण पुंस्त्री० ब्रह्म वेदं शुद्धं ज्ञैतन्यं वा वेत्त्यधीते वा
अण् “ब्रह्मणो जाताविति” पा० न टिलोपः ब्रह्मणो
सुखजातत्वात् ब्रह्मणोऽपत्यम् वा अण् । १विप्रे जाति-
भेदे स्त्रियां जातित्वात् डीप् । २पुत्रायां स्त्री डीप् ।
“ब्रह्म जानाति ब्रह्मणः” इत्युक्ते शपरब्रह्मणे त्रि० ।
ब्राह्मणत्वे ब्राह्मणाज्जातदेहे तत्सङ्कल्पजातदेहे च
ब्राह्मणत्वजातिः स्त्रीक्रियते यथा गोमयवृश्चिको
भयजातदेहस्य वृश्चिकत्वं तद्वत् । तत्र सङ्कल्पजाते देहे
ब्राह्मणत्वं यथा नारदहोषादौ । इदानीञ्च ब्राह्मणस्य
सत्यसंकल्पत्वाभावाच्च तथात्वम् । किञ्च कलौ असवर्षा
विवाहनिषेधादपि न तथात्वम् ।